

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 27.02.2015
Vår ref.: 200806733-37
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Rune Moe

Oversendelse av klage på vedtak av 19.12.2014 om avslag til Kupekraft kraftverk

Vedtak om avslag til Kupekraft kraftverk av 19.12.2014 er påklaget av tiltakshaver Kupekraft AS.

Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 19.12.2014. Klagen oversendes derfor til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Vi viser til bakgrunn for vedtak av 19.12.2014 (KSK-notat 89/2014) vedrørende søknad av 10.01.2014 om tillatelse til bygging og drift av Kupekraft kraftverk i Jølster kommune i Sogn og Fjordane.

Kupekraft AS (SUS) søker om tillatelse til å utnytte fallet i Årdalselva mellom kote 778 og kote 340 i Jølster kommune. Det er søkt om to alternative inntak: Et direkte i Stegsvatnet, og det andre i elva 150 m nedstrøms utløpet av Stegsvatnet. I begge alternativ er det søkt om å regulere Stegsvatnet innenfor naturlig vannstand (80 cm), og begge alternativene vil etter omsøkt plan produsere ca. 30 GWh/år. Tilløpsrøret har diameter 1,1 m og blir nedgravd i hele sin lengde på 2,9 km på vestsida av dalen. For legging av rør søkes det om en midlertidig anleggsvei på ca. 3 km opp til inntaket. Det søkes også om å bygge ei ny bro et stykke nedenfor Legestølen samt 200 m ny permanent vei i forbindelse med kraftstasjon på kote 340. Middelvannføringa er 1,2 m³/s og største slukeevne er 2,1 m³/s. Utbygginga vil føre til redusert vannføring på en 2,8 km lang elvestrekning. Planlagt minstevannføring er lik alminnelig lavvannføring på 52 l/s hele året.

NVE har i vedtak av 19.12.2014 avslått søknaden om tillatelse til å bygge Kupekraft kraftverk. NVE har følgende oppsummering av tiltakets virkninger på allmenne interesser i sitt vedtak:

«Tiltaksområdet fremstår i dag som urørt. En gjennomføring av tiltaket vil etter NVEs mening medføre store endringer av landskapsbildet, og danne varige sår i landskapet. I den øvre delen av tiltaksområdet er det skrint, med innslag av steinur og rasmark. Det tynne jordlaget gjør at

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

revegetering vil gå svært sakte. NVE mener at Kupekraft kraftverk vil føre til uforholdsmessig store inngrep i et skrint og høyfjellspreget område med stor verdi for landskap og til dels stor verdi for friluftslivet. Rørgata er lang (ca. 3 km) og store deler av rørgatetraseen er svært eksponert fra eksisterende tursti. De tekniske inngrepene prosjektet vil innebære bryter også med kulturlandskapet og stølsområdet slik det fremstår i dag, og vil vanskelig kunne avbøtes i tilstrekkelig grad. Dette gjelder også et alternativ med store deler av vannveien i fjell. En fraføring av vann på utbyggingsstrekningen vil redusere Årdalselvas verdi som lokalt viktig landskapselement. NVE har i sitt vedtak lagt stor vekt på konsekvensene for landskap og friluftsliv.»

Klagen

Kupekraft AS klager på vedtak om avslag til Kupekraft kraftverk, og ber om at OED omgjør vedtaket og gir konsesjon til tiltaket. Klagen er såpass kort at NVE har valgt å gjengi klagen ordrett:

«Viser til NVE sitt brev av 19.desember 2014 der det blir gitt avslag på søknad om konsesjon til bygging av Kupekraft.

Sunnfjord Energi i småkraftgruppa har vore konsulent for Kupekraft SUS, eit selskap eigd av dei lokale fallrettseigarane til det aktuelle fallet, og vil på vegne av Kupekraft SUS klage på dette vedtaket.

NVE har i sitt avslag lagt stor vekt på konsekvensane for landskap og friluftsliv. Det planlagde kraftverket grensar til Naustdal - Gjengedal landskapsvernområde og tiltaksområdet er ein av innfallsportane til dette området. Grensa til landskapsvernområdet går i sørenden av Stegsvatnet der inntaket til kraftverket er planlagt, men det er 2 km inn til vasskilje til Naustdalsvassdraget.

I forarbeidet til utarbeidinga av landskapsvernområdet St. melding 62 (1991-1992) «Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder», og i høyringa til verneplan for Naustdal - Gjengedal i 2000 har forholdet mellom landskap, friluftsliv og kraftutbygging vore grundig drøfta og verdiane vurdert opp mot kvarandre. Dette har vore diskutert i stortinget og med alle aktuelle kommunar og høringspartar i Sogn og Fjordane. Konklusjonen etter desse grundige totalvurderingane kjem klart fram i vernereglane for Naustdal - Gjengedal:

Punkt 1.1 gir reglar om at området skal vernast mot inngrep

Punkt 1.2 er limt inn under:

1.2. Reglane i punkt 1.1. er likevel ikkje til hinder for:

- a) Vedlikehald av bygningar og andre tekniske innretningar. Vedlikehald skal ikkje føre til endra utsjånad.*
- b) Vedlikehald av merka stiar, skilt, bruer og løyper slik det går fram av forvaltningsplanen.*
- c) Anlegg for sanking av beitedyr og naudsynt gjerdehald for beitedyr i samsvar med godkjent forvaltningsplan.*
- d) Vedlikehald av godkjende vegar.*
- e) Regulering av følgjande vatn dersom det ven gjeve konsesjon eller vassdragsreguleringslova for kraftutbygging:*
 - 1) Storevatnet i Gjengedalsvassdraget under føresetnad av at vannstanden ligg innanfor den naturlege årsvariasjonen. (Ved grense alt 1)*
 - 2) Stegsvatnet ved utbygging mot Årdal i Jølster under føresetnad av at vannstanden ligg innanfor den naturlege årsvariasjonen.*

Verneplanen skal ikkje vere til hinder for ei utbygging av Stegsvatnet mot Jølster.

Søklar meiner difor at det har vore gjort ei sær grundig vurdering i høve til allmenne interesser for dette tiltaksområdet, og turlaget som viktigaste brukar av området aksepterar ei utbygging på visse vilkår.

Også dei andre viktige høringspartane: Jølster kommune, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Fylkeskommune og Naustdal - Gjengedal verneområdestyre aksepterar ei utbygging på visse vilkår.

Prosjektet er stort i høve til mange andre småkraftprosjekt (30 GWh), og Jølstravassdraget har to verna vassdrag som naboar både i aust (Gaularvassdraget) og i vest (Naustdalsvassdraget). Jølster kommune er positive til auka kraftproduksjon og næringsaktivitet i kommunen. Det er i dag 16 kraftverk i Jølster kommune. Før regionalnettet kom på plass på 1950 tallet var det 26 småkraftanlegg i Jølster. Argumentasjonen om at det no er nok kraftanlegg i Jølster bør ikkje gå ut over anlegg som gir store bidrag til kraftproduksjonen og som er godt miljøtilpassa.

Klagefristen på tre veker kom midt i jule og nyttårshelga. Klagar ber difor om utvida frist til å komme med meir utdjupande argumentasjon i klagen. Det er mellom anna behov for eit fellesmøte med alle dei 30 fallrettseigarane i Kupekraft SUS. Dette møte skal vere 12 januar.»

I utdypet begrunnelse av klagen skiver søker vidare at:

«Viser til NVE sitt brev av 19.desember 2014 der det blir gitt avslag på søknad om konsesjons til bygging av Kupekraft, og epost frå Rune Moe med utvida frist til 26.01.2015 for å komme med utfyllande kommentarar til anken.

I vårt brev av 09.01.2015 er forholda rundt konsekvensane for landskap og friluftsliv drøfta. Vi vil no gi utfyllande grunngjeving for andre relevante forhold.

Det har heile vegen under planlegging av tiltaket tenkt på at området Legestøylen og turstien opp til Stegsvatnet skulle haldast utanom inngrepsområdet. Rørgatetrassen vart lagt på motsett side av turstien i høve til elva, noko som medførte ein lang rørgatetrase i krevjande terreng. Rørgatetrassen er lagt på vestsida av Såtehaugen, medan turstien går på austsida av Såtehaugen. Store delar av rørgatetrassen er difor ikkje synleg frå turområdet. Vi er uenige med NVE i at store delar av rørgatetrassen er svært eksponert frå eksisterande tursti.

Søklar har vurdert NVE sine kommentarar til avslaget. Dei er negative til å føre rørgatetrassen gjennom eit skrint område med tynne jordlag i øvre delar av rørgate trassen. Eit framføring av vassvegen i fjell ville hindre inngrep i dette området, men det føreslegne tunell alternativet var plassert ved foten av Såtehaugen og medførte anleggsveg forbi Legestøylen og til påhugget. Vidare ville det medføre deponering av sediment frå boringa i kulturlandskapet rundt stølen.

Dersom det blir gitt løyve til bygging av Kupekraft er det mogleg å modifisere rørgatetraseen på vestsida av Såtehaugen ved å krysse elva på kote 600, og bore dei siste 960 m frå Såtehaugen og opp til utløpet av Stegsvatnet. I høve til det tidlegare skisserte tunell alternativet vil det ikkje bli inngrep på aust sida av elva i det heile. Området frå Legestøylen til Stegsvatnet der turstien går vil ikkje bli påverka av inngrep. Dette vil også redusere inngrepa i det skrinne område til å gjelde berre dam/inntak. Det vil også sterkt redusere den synlege delen av rørgatetrassen.

Anleggsveg til påhugget vil følgje rørgatetraseen til kote 600 og deponering av massar skjer på vestsida av Såtehaugen.

Ein ynskjer framleis moglegheit til å regulere Stegsvatnet innanfor naturleg vannstandsvariasjon (80cm) uavhengig om det blir gitt konsesjon til dam nedstraums utløpet eller direkte i vatnet.

Vi har fått Norhard AS til å utgreie dette alternativet, og deira vurdering og oppdaterte boreprofil ligg vedlagt.

Desse justeringane, saman med dei særskilde grundige vurderingane som vart gjort rundt bruk av området i samband med «Verneplan for Naustdal I Gjengedal» er i sterk grad med på å redusere NVE si grunngeving for å ikkje gje konsesjon til Kupekraft.

Verken grunneigarar eller kommune gikk imot opprettinga av dette verneområdet, og godtok at grensa skulle gå ved Stegsvatnet nettopp fordi det var opna i verneforskriftene for ei kraftutbygging mot Årdal I Jølster. Både kommune og grunneigarar vil føle seg lurte når NVE no legg stor vekt på landskap og friluftsliv for å avslå konsesjonssøknaden. Det grundige arbeide med å avklare bruken av randsona til verneområdet i dei ulike dalføra rundt verneområdet burde bli tillagt stor vekt i NVE si vurdering, ikkje berre NVE si eiga vurdering av det aktuelle tiltaksområdet isolert sett.

Vi håpar difor at Olje og Energi Departementet vil omgjere vedtaket og gi Kupekraft SUS konsesjon til bygging av Kupe Kraftverk.»

For fullstendig innhold i klagen viser vi til brev av 08.01.2015 samt utdypingen av klagen i brev av 23.01.2015. Det er også vedlegg til utdypingen av klagen, i form av kart og bildemateriale.

NVEs vurdering av klagesaken

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (jf. forvaltningsloven § 33).

Vedtaket kan påklages, og klager har klagerett. Klagen ble sendt inn av Sunnfjord Energi AS på vegne av Kupekraft AS den 08.01.2015. NVE har på forespørsel fra klager gitt utsatt frist for ytterligere begrunnelse for innholdet i klagen til 26.01.2015. Dette ble mottatt 23.01.2015. Klagen er følgelig rettidig, og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

NVE merket seg liten lokal motstand til utbygging av Kupekraft kraftverk i høringsrunden. NVE har likevel som fagmyndighet vurdert at en realisering av prosjektet, selv med en tunnelloøsning, vil komme i betydelig konflikt med allmenne interesser som utdypet bakgrunn for vedtak KSK-notat 89/2014.

Det er helt riktig som tiltakshaver skriver i klagen at det er åpning for en regulering av Stegsvatnet i verneforskriften for Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde. NVE har også lagt dette til grunn i sin behandling av søknaden som det fremgår av NVEs vedtak av 19.12.2014, og har kun lagt noe vekt på reguleringen i vår avgjørelse av konsesjonsspørsmålet. Ordlyden i forskriften er:

«1.2. Reglane i punkt 1.1 er ikkje til hinder for:

(...)

e) Regulering av følgjande vatn dersom det vert gjeve konsesjon etter vassdragsreguleringslova for kraftutbygging:

1) Storevatnet i Gjengedalsvassdraget. Vasstanden må liggje innanfor øvre og nedre naturlege nivå.

2) Stegsvatnet ved utbygging mot Årdal i Jølster. Vasstanden må liggje innanfor øvre og nedre naturlege nivå.»

NVE vil presisere at det ikke er noen automatikk i at det vil bli gitt konsesjon dersom en vannressurs blir holdt utenfor et landskapsvernområde. Tiltaksområdet er like fullt en viktig innfallsportal til Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde med store landskapsmessige kvaliteter, der Årdalseva er en av dem.

Søker har i sin klage kommet med endringer i prosjektet (tunnelpåhugg lenger opp), som ifølge søker vil imøtekomme de punktene NVE har lagt stor vekt på i sitt avslag. Etter NVEs mening er disse endringene små, og NVE er ikke enig i at en justert tunnelløsning vil bedre inngrepsomfanget i en slik grad at det kan gis konsesjon til tiltaket, til tross for sitt relativt store produksjonspotensial. Søker ønsker fortsatt å regulere Stegsvatnet i sitt endrede alternativ. Dette er også en problemstilling NVE har tatt stilling til tidligere. I NVEs vedtak av 19.12.2014 er det landskapshensyn og friluftsliv som veier tyngst i avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet. NVE har vurdert klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger som ikke allerede er vurdert i vedtaket. NVE holder fast ved sin konklusjon i konsesjonsspørsmålet, og viser til KSK-notat 89/2014 der avslagsgrunn er utdypet.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 19.12.2014. Klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse (jf. forvaltningsloven § 33). Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDoc.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Sakens dokumenter

Kopi:

Kupekraft AS (SUS)
Sunnfjord Energi AS v/Olav Osvoll